

شخصیت‌های «نمایشی» و «مرزی» را بشناسید

شاید برخی افراد جامعه در طول زندگی به دلایل مختلفی به اختلالات روانی دچار شوند، اما به دلیل نبود آگاهی از وجود بیماری‌شان به روانشناس یا روانپزشک مراجعه نکنند

شاید برخی افراد جامعه در طول زندگی به دلایل مختلفی به اختلالات روانی دچار شوند، اما به دلیل نبود آگاهی از وجود بیماری‌شان به روانشناس یا روانپزشک مراجعه نکنند. هرچند رفتارهای این بیماران از نظر خودشان عادی است اما به طور قابل ملاحظه‌ای با منطبق اطرافیان آنها مغایرت دارد و همین مسئله باعث می‌شود خانواده‌ها و همکاران آنها در معرض آسیب روانی زیادی باشند، برای برقراری ارتباط با این بیماران دچار آسیب جدی شوند و از نظر روانی با مشکل مواجه باشند.

دکتر گوهریسنا انزانی- متخصص روانشناسی در گفت‌وگو با ایسنا، بیان می‌کند: شایع‌ترین نوع بیماری‌های روانی، اختلالات "شخصیتی" است که اغلب در دوران نوجوانی و یا اوایل بزرگسالی در اثر موقعیت‌های خاص اجتماعی و فردی بروز می‌یابد و می‌تواند فرد را با ناراحتی و نقص قابل توجهی در عملکردهای اجتماعی، شغلی و خانوادگی مواجه کند. تشخیص اختلالات شخصیتی نیازمند ارزیابی رفتار و عملکرد طولانی مدت افراد مبتلا به این اختلالات است. اختلالات اختلالات شخصیت نشانه‌های مشابهی دارند، که برخی از این اختلالات در مردان و برخی دیگر در زنان بیشتر شایع است.

رئیس کلینیک تنفس دوباره با بیان اینکه تشخیص اختلالات شخصیت توسط تست‌ها و مشاوره‌های روانشناسی خاصی مشخص می‌شود، می‌گوید: افرادی که دچار اختلالات شخصیت هستند مشکلات فکری، احساسی و رفتاری خود را نمی‌شناسند، آنها رفتار خود را عادی می‌دانند و به نظرشان افرادی که رفتارشان را به آنها گوشزد می‌کنند دچار اختلال هستند. همین مسئله باعث می‌شود رفتارهای غیرمنطقی مبتلایان به اختلال شخصیتی برای اطرافیان آنها مشکلات و عواقب جبران‌ناپذیری ایجاد کند، چراکه آنها حتی مایل به دریافت خدمات روان‌پزشکی یا روانشناسی نیستند.

این روانشناس ادامه می‌دهد: معمولاً خانواده‌ها و همکاران افرادی که با بیماران روانی در ارتباطند، مجبورند برای حل مشکلاتی که در اثر ارتباط با این بیماران برایشان پیش آمده به روانشناس مراجعه کنند تا راه‌های ارتباط بهتر با آنها را بیاموزند. لذا همه والدین باید از رفتارهایی که نشان‌دهنده اختلالات روانی در فرزندانشان است، آگاه باشند و به محض مشاهده رفتارهای غیرمنطقی در فرزندشان به متخصص مراجعه کنند تا در ابتدای شروع نشانه‌ها این اختلالات برطرف شود. هم‌چنین لازم است جوانانی که در شرف ازدواج هستند قبل از برقراری روابط عاطفی از مشاوره‌های روان‌شناسی پیش از ازدواج کمک بگیرند.

انزانی در ادامه با اشاره به معرفی برخی از اختلالات شایع شخصیت می‌گوید: اختلال شخصیت «بدبین» (پارانویید) یکی از اختلالات شایعی است که در جامعه وجود دارد. افراد مبتلا به این اختلال بدون دلیل کافی، به اطرافیان خود بدبین‌اند و بر این باورند که همه از آنها سوءاستفاده می‌کنند. آنها شک‌های بی‌دلیلی به وفاداری و صداقت همسر و اطرافیان‌شان دارند که همین رفتار باعث می‌شود به دیگران اعتماد نکنند. اغلب از گفته‌های ساده دیگران جمله‌های تحقیرآمیز و تهدیدآمیز پنهانی استنباط می‌کنند، به سرعت و با عصبانیت شدیدی واکنش نشان می‌دهند و نمی‌توانند با دیگران صمیمی باشند. گوشه‌گیری، روابط محدود با همسالان، اضطراب اجتماعی، افت تحصیلی و حساسیت بیش از حد از رفتارهایی است که این افراد از ابتدای دوران کودکی و نوجوانی از خود نشان می‌دهند و باعث می‌شود افکار و گفته‌های عجیب و غریبی در صحبت و رفتارهایشان پدیدار شود. آنها از دید دیگران غیرعادی و از نگاه والدین عادی به نظر می‌رسند به همین دلیل در دوران طلایی درمان، مشکلات آنها تشخیص داده نمی‌شود.

اختلال شخصیت «ضداجتماعی» از مهم‌ترین اختلال‌های شخصیتی نسبتاً شایعی است که در مردان شیوع بیشتری دارد، انزانی درباره این بیماری توضیح می‌دهد: آزار رسانی به کودکان به خصوص آزارهای جنسی، فرزندپروری بی‌ثبات و شیوه‌های تربیتی متناقض از ویژگی‌های اصلی رفتاری آنهاست. مبتلایان به این اختلال اغلب حقوق دیگران نقض می‌کنند و اطرافیان خود را نادیده می‌گیرند. این اختلال از سن ۱۵ سالگی آشکار می‌شود و با ناتوانی در پیروی از قوانین اجتماعی، بدگمانی، دروغ‌گویی، برخوردهای تهدیدآمیز، استفاده از نام‌های مستعار، مصرف مواد و الکل، کلاه برداری از دیگران، ناتوانی در برنامه‌ریزی، تحریک‌پذیری، پرخاش‌گری، بی‌پروایی و بی‌ملاحظگی نسبت به امنیت خود، بی

مسئولیتی و عدم پشیمانی پدیدار می شود. آنها از رانندگی با سرعت غیرمجاز لذت می برند، در روزهای کاری زیاد مرخصی می گیرند، با دیگران همدلی ندارند، بسیار حراف اند و خوب صحبت می کنند، از نظر اکثر افراد جامعه جاذبه های زیادی دارند؛ وارد روابط عاطفی متعددی می شوند و احساس دیگران برایشان پوچ است که در زندان ها به کرات با این اختلال مواجه هستیم.

این روانشناس در ادامه با اشاره به اختلال شخصیت «مرزی» که در ایران بسیار شایع است بیان می کند: مبتلایان به این اختلال تلاش می کنند از سوی دیگران طرد نشوند، رفتارهای آشفتگی هویت، خودکشی گرایانه و خودآسیب رسان از خود بروز می دهند تا توجه دیگران را جلب کنند، با دیگران روابط بی ثبات و افراطی دارند. ولخرجی، سوءمصرف مواد و بی احتیاطی در آنها به شدت مشاهده می شود. آنها سرشار از افکار بدبینانه، احساس مزمن پوچی، ترس های درونی و خشم هستند. با چند دقیقه تأخیر در قرارشان به شدت وحشت زده و خشمگین می شوند، خود را به بدترین حالت سرزنش می کنند، به تناوب دیگران را حامیان نیکوکار و تنبیه گران بی رحم می خوانند، معمولاً قبل از فارغ التحصیلی ترک تحصیل می کنند، رابطه های خوبی که به درستی پیش می رود را قطع می کنند. بیکاری های مکرر، ترک تحصیل، طلاق، آزار جسمی-جنسی، غفلت و بی توجهی و از دست دادن زودهنگام والدین از مواردی است که در سوابق زندگی این افراد مشاهده می شود.

رئیس کلینیک تنفس دوباره ادامه می دهد: اختلال شخصیت «نمایشی» از دیگر اختلالات شایع است که مبتلایان به آن دوست دارند با داستان پردازی خود را در معرض توجه قرار دهند، اگر مورد بی مهری و بی توجهی قرار گیرند علائم دل زدگی و افسردگی از خود نشان می دهند. زمان، انرژی و سرمایه بسیاری را صرف خودآرایی می کنند، عقاید و احساساتشان به راحتی تحت تأثیر دیگران قرار می گیرد. پژوهش ها نشان می دهد که مبتلایان به این اختلال برای جلب توجه دیگران و کسب حمایت اقدام به خودکشی های نمایشی می کنند.

انزانی درباره اختلال شخصیت «وابسته» که اغلب زنان دچار آن می شوند، معتقد است: مبتلایان به این اختلال به حمایت شدن توسط دیگران نیازمندند. آنها در تصمیم گیری های روزانه خود بدون راهنمایی دچار مشکلات شدیدی می شوند و نیاز دارند دیگران مسئولیت اصلی زندگی آنها را بپذیرند، به دلیل ترس از قطع حمایت با اطرافیانشان مخالفت نمی کنند و علی رغم میل باطنی خود دستورات دیگران را بی چون و چرا انجام می دهند. آنها اغلب در شروع انجام کارها دچار مشکل می شوند، "نه" گفتن را بلد نیستند، زمانیکه رابطه صمیمانه شان قطع شود بلافاصله به جستجو برای برقراری ارتباط با افراد دیگر اقدام می کنند. همه ذهن خود را به ترس از رها شدن معطوف می کنند. آنها نمی دانند کجا زندگی کنند، چه چیزی بخرند و یا حتی چه لباسی بپوشند و معمولاً توانایی و استعدادهای خود را کوچک و خود را نادان تلقی می کنند.